

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠOJO SEKTORIAUS ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO 1, 6, 10, 11, 14, 16, 17 STRAIPSNIŲ, IV SKYRIAUS PAVADINIMO, PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO VI SKYRIUMI ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO STATUTO 49, 58¹ IR 225 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 226³ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS ĮSTATYMO 5 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS STRATEGINIO VALDYMO ĮSTATYMO 14 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2023 M. GRUODŽIO 23 D. NUTARIMO NR. XIV-2466 „DĖL VALSTYBĖS PAŽANGOS STRATEGIJOS „LIETUVOS ATEITIES VIZIJA „LIETUVA 2050“ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Projektų rengimą paskatinusios priežastys, projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 1, 6, 10, 11, 14, 16, 17 straipsnių, IV skyriaus pavadinimo, priedo pakeitimo ir papildymo VI skyriumi įstatymo, Lietuvos Respublikos Seimo statuto 49, 58¹ ir 225 straipsnių pakeitimo ir papildymo 226³ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektais (toliau – projektai) siekiama spręsti per dvejų metų patirtį rengiant Valstybės pažangos ataskaitą išryškėjusius iššūkius ir teisinio reguliavimo nuoseklumo spragas:

- Valstybės pažangos ataskaitos (toliau – Ataskaita) nespėjama pateikti Valstybės kontrolei per Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme (toliau – VSAĮ) nustatytus terminus. Laikantis šių terminų, Ataskaitoje negalima pateikti valstybės vystymosi stebėsenai atlikti reikalingų duomenų aktualių reikšmių. Dėl institucijų duomenų rinkimo ir pateikimo tvarkos ypatumų iki balandžio 20 d. (kai Ataskaitą reikia pateikti Valstybės kontrolei) už paskutinius metus nėra 135 iš 486 Nacionalinio pažangos plano (toliau – NPP) rodiklių reikšmių, įskaitant svarbius rodiklius, susijusius su skurdu, socialine atskirtimi, sveikatos paslaugomis ar eksporto mastais. Iš minimų 135 rodiklių gali būti apskaičiuojamos 36 rodiklių išankstinės reikšmės (pvz., užsieniečių darbo rinkoje rodikliai, kai kurie atliekų rodikliai, sveikatos prevencinių programų rodikliai, pacientų priemokos už paslaugas, kraujotakos sistemos ligomis sergančiųjų skaičius, „Rail Baltica“ projekto duomenys, eismo įvykių duomenys ir kita), o 99 rodiklių nėra nei galutinių, nei išankstinių reikšmių. Didžiąją dalį pastarųjų rodiklių skaičiuoja Valstybės duomenų agentūra (91 iš 99). Pažymėtina, kad Valstybės duomenų agentūra neatlieka skaičiavimų su išankstiniais duomenimis, nes tokiu atveju jų duomenys būtų nekorektiški ir neatitiktų teisinių duomenų validumo principų. Valstybės duomenų agentūra galėtų atlikti skaičiavimus su išankstiniais duomenimis pagal atskirą kreipimąsi, tačiau ji nepritaria tokių duomenų skelbimui viešai dėl prieš tai nurodytų priežasčių. Taip pat pažymėtina, kad išankstinių reikšmių rinkimas nėra tvari praktika. Institucijoms, atsakingoms už rodiklio reikšmės apskaičiavimą, tai būtų papildoma administracinė našta – tas pats procesas atliekamas dukart, o išankstinė reikšmė apskaičiuojama išskirtinai tik Ataskaitos rengimo metu, vėliau niekur kitur pakartotinai nenaudojama, nes duomenys nevaliduoti. Todėl atsakingos institucijos vengia teikti išankstines rodiklių reikšmes. Pastebėtina, kad išankstinių rodiklių reikšmėms apskaičiuoti ir joms gauti Ataskaitos rengėjai turi skirti daug papildomo laiko.
- Vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamento nuostatomis dėl Vyriausybės sprendimų priėmimo eigos ir Vyriausybės sprendimų įsigaliojimo bei jų legitimumo atsiradimo momento, galutinis Ataskaitos variantas yra tas, kuriam pritaria Vyriausybė. Šiuo metu VSAĮ nustatyta, kad

pirmiausia Ataskaita teikiama Valstybės kontrolei audituoti, t. y. iki balandžio 20 d., o tik vėliau Vyriausybei sprendimui priimti, t. y. iki gegužės 15 d. Pažymėtina, kad Vyriausybės kanceliarija negali užtikrinti, kad Vyriausybei svarstant ir priimant sprendimą dėl Ataskaitos patvirtinimo nebus paprašyta atitinkamai patikslinti atskirų Ataskaitos dalių, tarp jų ir duomenų (juos aktualizuoti, jei yra naujesnių duomenų ir pan.). Dėl šios priežasties VSAĮ nustatyti Ataskaitos pateikimo atitinkamiems subjektams terminai sukuria imperatyvą Ataskaitos rengėjams įgyvendinti principą, kad Valstybės kontrolei pateikta Ataskaita negali būti keičiama, o keitimas nuo rengėjų nepriklauso dėl objektyvių priežasčių. Taigi reikia pakeisti Ataskaitos teikimo terminų logiką – nustatyti terminus taip, kad pirmiausia Ataskaita būtų teikiama Vyriausybei ir tik po Vyriausybės pritarimo – Valstybės kontrolei.

- Valstybės kontrolė išvadoje apie 2023 m. Ataskaitą pastebėjo, kad nesudarytos sąlygos Ataskaitoje sistemiškai ir pagrįstai atskleisti šalies pažangą. Teisės aktuose nustatyta, kad Ataskaita turėtų apimti strateginio valstybės vystymosi vertinimą, tačiau kokybiškai tai padaryti nėra praktinių galimybių. Norint kokybiškai įvertinti Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ (toliau – LT2050) įgyvendinimą, būtina kitokia metodinė prieiga – remtis kelerių metų duomenimis, ilgalaikėmis tendencijomis ir poveikio analize, taikyti ateities įžvalgų metodus, prognozes. Atlikti strateginį LT2050 įvertinimą, remiantis operaciniais duomenimis, kasmet teoriškai galima, tačiau netikslinga. Socialiniai ir kultūriniai pokyčiai vyksta lėtai, nes juos lemia kompleksiniai veiksniai – ekonominė situacija, švietimo ir informacijos prieinamumas, socialinės normos ir kiti struktūriniai veiksniai. Dėl šios priežasties tikėtis reikšmingų pokyčių per trumpą laikotarpį, taigi ir matuoti pažangą valstybės veiklos srityse, nerealu, o trumpalaikiai vertinimai gali būti klaidingi. Metiniai pokyčiai nebūtinai tiksliai atspindi esamą situaciją, juolab neleidžia daryti pagrįstų išvadų apie ilgalaikę pažangą. Trumpalaikiai ekonominiai ar politiniai pokyčiai gali daryti laikiną poveikį tam tikriems rodikliams, tačiau tai nebūtinai reiškia ilgalaikes tendencijas. Svarbu pabrėžti, kad strateginis planavimas grindžiamas ilgalaikiais tikslais. Nors kasmetis pažangos matavimas, grįstas operaciniais duomenimis, svarbus pažangos stebėsenai vykdyti, tačiau pernelyg dažnas valstybės intervencijų, skirtų pažangai, poveikio matavimas gali lemti skubotus ir neefektyvius sprendimus, pagrįstus atsitiktiniais duomenų svyravimais, o ne realiomis tendencijomis. Tarptautiniu mastu atskirų valstybės veiklos sričių ar sektorių pažanga taip pat dažniausiai vertinama remiantis ilgesnio laikotarpio duomenimis. Tai ypač akivaizdu tarptautinių indeksų, tokių kaip Jungtinių Tautų, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ar Pasaulio banko skaičiuojamų rodiklių, atveju. Kadangi kasmetiniai pokyčiai dažnai būna minimalūs, tendencijoms įvertinti reikia ilgesnės retrospektyvos. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, valstybės sričių pažangos stebėsenai turėtų būti orientuota į ilgalaikių tendencijų analizę, o ne į trumpalaikius svyravimus, kurie gali būti klaidinantys. Pažymėtina, kad 2025 m., siekiant kokybiškai įvertinti pažangą, rengiant 2024 m. Ataskaitą, naudoti ne vienų, bet kelerių metų duomenys (bent jau 2022–2024 m. (trejų metų) duomenys), kai kuriais atvejais pasitelkta ir ilgalaikė rodiklių kaitos dinamika. Vis dėlto tokį analitikos principą taikyti kasmet neprasminga, nes analizė tokiu atveju dubliuojama, todėl ir pridėtinė tokios Ataskaitos vertė būtų ribota.

Projektų tikslas – pakeisti su Ataskaitos reguliavimu susijusias nuostatas, kad būtų išspręsti praktiniai iššūkiai dėl galimybių Ataskaitoje pateikti daugiau aktualių rodiklių, atspindinčių per paskutinius metus pasiektus rezultatus, taip pat aktualių reikšmingų duomenų, skirtų situacijai įvertinti skirtingose

viešosios politikos srityse, ir pateikti šiuos duomenis apimančią Ataskaitą Valstybės kontrolei, laikantis teisės aktuose nustatytų terminų.

Projektų uždaviniai yra šie:

- išlaikyti kasmetinę pagrindinių valstybės veiklos sričių rezultatų ataskaitą;
- įtvirtinti, kad už LT2050 įgyvendinimą būtų atsiskaitoma ne kasmet, o kartą per 4 metus (Ataskaita rengiama kartą per Seimo kadenciją ir teikiama Seimui priešpaskutinėje Seimo sesijoje);
- vykdyti kasmetinę LT2050 stebėseną, rengiant Valstybės pažangos strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą.

2. Projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektus parengė Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Strateginio valdymo grupė.

3. Kaip šiuo metu reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu VSAĮ numato, kad Ataskaita, kaip integrali Valstybės metinių ataskaitų rinkinio dalis, iki gegužės 15 d. teikiama svarstyti Seimui. Prieš pateikiant Seimui, kaip numatyta VSAĮ bei Valstybės kontrolės įstatyme, Ataskaitą audituoja Valstybės kontrolė (Valstybės kontrolė ataskaitą turi gauti iki balandžio 20 d.). Valstybės kontrolės išvada Seimui pateikiama kartu su Ataskaita, t. y. iki gegužės 15 d.

Už Ataskaitos rengimą atsakinga Vyriausybės kanceliarija kartu su Finansų ministerija. Ataskaitos projektas iki balandžio 20 d., kaip tai numatyta pagal Strateginio valdymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“, pateikiamas Valstybės pažangos tarybai, taip užtikrinant platesnį strateginio vystymosi vertinimą, o iki gegužės 5 d. teikiamas tvirtinti Vyriausybei. Vadovaujantis Vyriausybės įstatymu, Ataskaita yra priemonė, kuria Vyriausybė atsiskaito Seimui už per metus atliktus darbus, todėl ji laikytina politinės atskaitomybės dokumentu, kai, 2021 m. įgyvendinus strateginio valdymo reformą, nebeliko Vyriausybės veiklos ataskaitos.

Ataskaita apima „<...> Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pranešimą, informaciją apie artimiausio laikotarpio Vyriausybės veiklos prioritetus, Valstybės pažangos strategijoje nustatytų valstybės vystymosi krypčių ir jų vertinimo rodiklių reikšmių, Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų valstybės veiklos srityse siekiamų pagrindinių pažangos uždavinių ir jų vertinimo rodiklių, kurie nustatyti Nacionaliniame pažangos plane, reikšmių, Vyriausybės programoje nustatytų valstybės veiklos gairių ir jų vertinimo rodiklių reikšmių pasiekimą atitinkamais finansiniais metais ir kitą susijusią informaciją pagal valstybės veiklos sritis.“ (VSAĮ 11 straipsnio 3 dalis).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projektų pakeitimais siūloma, siekiant užtikrinti kokybiškesnį ir didesnę pridėtinę vertę kuriantį šalies pažangos vertinimą, vietoj Ataskaitos rengti dvi ataskaitas: 1) kasmet – pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitą (kuri būtų nacionalinio metinių ataskaitų rinkinio sudedamoji dalis), 2) kartą per Seimo kadenciją – Valstybės pažangos strategijos ataskaitą. Pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita apimtų Vyriausybės programos įgyvendinimą bei rezultatų valstybės veiklos srityse pristatymą.

Rengiant kasmetinę pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitą, būtų užtikrinamas tiek Vyriausybės programos įgyvendinimo informacijos pateikimas, tiek pasirinktų rodiklių, kurie atspindėtų pagrindinius rezultatus, analizė. Rengiant Valstybės pažangos strategijos ataskaitą kas ketverius metus, o ne kasmet, būtų sudaromos geresnės sąlygos išsamiau ir tikslingiau įvertinti šalies vystymąsi, atsirastų erdvė taikyti ateities įžvalgų metodus. Pakeitimais būtų nustatoma šių atskaitomybės dokumentų turinio apimtis, atskirų institucijų atsakomybės, procedūros ir rengimo terminai.

Siekiant įtvirtinti pristatytus pakeitimus, siūlomi VSAĮ, Seimo statuto, Vyriausybės, Strateginio valdymo įstatymų nuostatų pakeitimai.

Siūloma, kad pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitos ir Valstybės pažangos strategijos ataskaitos rengimo principai būtų nustatyti VSAĮ, nes šių ataskaitų analizės objektas plačiąja prasme yra viešojo sektoriaus subjektų vykdoma veikla. Siūloma keisti VSAĮ 1, 6, 10, 11, 14, 16, 17 straipsnius, IV skyriaus pavadinimą, priedą ir papildyti VI skyriumi:

- Numatoma iš Valstybės metinių ataskaitų rinkinio išbraukti Ataskaitą. Vietoj to kasmet būtų rengiama pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita, o kas ketverius metus – Valstybės pažangos strategijos ataskaita. Pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita, užuot ją teikus su Valstybės metinių ataskaitų rinkinyje esančiomis Finansų ministerijos rengiamomis ataskaitomis (Finansinių ataskaitų rinkiniu ir Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniu), būtų Seimui teikiama kaip nacionalinio metinių ataskaitų rinkinio sudedamoji dalis. Nacionalinių metinių ataskaitų rinkinys nuo 2026 m. Seimui teikiamas iki birželio 5 d., o Valstybės metinių ataskaitų rinkinys – iki gegužės 15 d. Šis papildomas laikas suteikia galimybę pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitoje atvaizduoti daugiau reikšmingų duomenų, tokių kaip skurdas, eksportas, grįžę piliečiai ir kitų.
- Būtų nustatyta, kad pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita apima Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pranešimą, pasirinktų rodiklių, kurie atspindi pagrindinius rezultatus valstybės veiklos srityse, analizę, taip pat informaciją apie Vyriausybės programos įgyvendinimą. Kasmetinė pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita proceso ir formos prasme iš dalies pakeistų Ataskaitą, o kas ketverius metus rengiama Valstybės pažangos strategijos ataskaita pateiktų kokybinį ir giluminį tarptautinėje praktikoje taikomą Valstybės pažangos strategijos įvertinimą. Kas ketverius metus rengiama ataskaita apimtų Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pranešimą, pasiektų rezultatų, įgyvendinant LT2050, analizę, rodiklių tendencijas ir prognozes, LT2050 pritaikymo prie besikeičiančios realybės poreikio nustatymą, taikant ateities įžvalgų metodus. Įstatymo pakeitimu nedetalizuojamas Valstybės pažangos strategijos ataskaitos ataskaitinis laikotarpis ir jo santykis su Seimo kadencijomis. Atskaitomybės laikotarpio nustatymo tvarka bus apibrėžta tvirtinant šios ataskaitos metodiką, tai bus padaryta Vyriausybės tvirtinamame įgyvendinamajame teisės akte – Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. vasario 13 d. nutarime Nr. 135 „Dėl Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir valstybės pažangos ataskaitos rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- Būtų įtvirtinama, kad viešojo sektoriaus subjektai, kuriems taikomas Strateginio valdymo įstatymas, privalo savo veiklos ataskaitose teikti informaciją apie Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimą, prisidėjimą įgyvendinant LT2050, taip pat kitą informaciją, reikalingą atskaitomybės principui atitinkamoje valstybės veiklos srityje visapusiškai įgyvendinti. Šis papildymas užtikrintų, jog svarbioms valstybinėms ataskaitoms rengti būtų gaunami visi

aktualūs duomenys – neliktų informacijos asimetrijos, ataskaitose būtų parodomas šalies vystymasis skirtingose veiklos srityse, duomenys suteiktų būtinos informacijos apie pažangą.

- Valstybės kontrolė atliktų nacionalinio metinių ataskaitų rinkinio sudėtyje esančios pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitos auditą, būtų taikomi tie patys terminai visam rinkiniui (diferencijuoti nesiūloma): Nacionalinio metinių ataskaitų rinkinio pateikimo Valstybės kontrolei terminas šiuo metu yra gegužės 15 d., išvados Seimui pateikimo terminas – birželio 5 d.

Seimo statute siūloma pakeisti 49, 58¹ ir 225 straipsnius ir papildyti 226³ straipsniu:

- Nustatomos pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitos ir Valstybės pažangos strategijos ataskaitos pateikimo ir svarstymo Seime procedūros ir terminai. Vyriausybė kartą per Seimo kadenciją, ne vėliau kaip iki birželio 5 d. Seimui pateiktų Valstybės pažangos strategijos ataskaitą, o pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita teikiama Seimui kaip nacionalinio metinių ataskaitų rinkinio sudedamoji dalis – ne vėliau kaip iki birželio 5 d. Nustatoma, kad Valstybės pažangos strategijos ataskaita, kaip ir nacionalinio metinių ataskaitų rinkinio sudėtyje esanti pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita, privalėtų būti apsvaistytos Seime iki pavasario sesijos pabaigos, t. y. iki birželio 30 d.
- Abi ataskaitos būtų svarstomos visuose komitetuose. Pagrindinis komitetas, kuris svarstyti pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitą (kadangi ataskaita yra nacionalinio metinių ataskaitų rinkinio sudedamoji dalis), būtų Biudžeto ir finansų komitetas, o Valstybės pažangos strategijos ataskaitą– Ateities komitetas. Kadangi nacionalinis metinių ataskaitų rinkinys, taigi ir į jo sudėtį įeinanti pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita yra Valstybės kontrolės audito objektas, ši ataskaita turėtų būti svarstoma ir Audito komitete.

Pažymėtina, kad šiuo metu lygiagrečiai yra inicijuotas kitas Seimo Ateities komiteto siūlomas Seimo statuto pakeitimo projektas, kuriuo siūloma keisti Statuto 58(1), 225 ir 226 straipsnius, nustatant kitokią Valstybės pažangos ataskaitos svarstymo ir pagrindinio komiteto paskyrimo reguliavimą. Atsižvelgiant į tai, kad šio projekto nuostatos grindžiamos galiojančiu reguliavimu, kurį siūloma keisti šiame projekte, siekiant nuoseklumo ir teisėkūros kokybės rekomenduotina abu projektus svarstyti Seime kartu, suderinant siūlomus reguliavimo sprendimus tarpusavyje.

Vyriausybės įstatyme siūloma keisti 5 ir 22 straipsnius:

- Vietoj nuostatos, kad Vyriausybė Seimui kasmet atsiskaito pateikdama Ataskaitą, būtų nustatomas atsiskaitymas kasmet, pateikiant pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitą.

Strateginio valdymo įstatyme siūloma keisti 14 straipsnį:

- Straipsnyje palikti tik šią esminę nuostatą: „*Atsiskaitymas už pasiektą pažangą atliekamas Valstybės pažangos strategijoje nustatyta tvarka*“.
Atsisakoma nuostatos, kad „*pasiekta pažanga kartą per metus svarstoma Valstybės pažangos taryboje kartu su pažanga, pasiekta įgyvendinant Nacionalinį pažangos planą*“, nes kasmetinės Valstybės pažangos strategijos įgyvendinimo stebėsenos mechanizmas būtų nustatytas pačiame

Valstybės pažangos strategijos dokumente (t. y. atliekant toliau dėstomus siūlymus LT2050 pakeitimus).

Seimo nutarime dėl LT2050 siūloma keisti LT2050 poskyrius „Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ stebėseną ir vertinimą“ ir „Atsiskaitymas už pasiektą pažangą“:

- Vietoj to, kad už LT2050 įgyvendinimą kasmet atsiskaitoma Ataskaitoje, siūloma kartą per Seimo kadenciją rengti ir teikti Seimui priešpaskutinėje Seimo sesijoje giluminę ir kokybišką ataskaitą, suteikiančią galimybes ne tik išanalizuoti šalies pažangą, bet ir taikyti ateities įžvalgų metodus, prognozuoti tolesnę šalies vystymąsi. Šis dokumentas taip pat galėtų suteikti reikiamos informacijos, jei prireiktų pergaltoti valstybės vystymosi kryptis ar adaptuoti jas prie besikeičiančios realybės, būti įrankiu visuomeniniam ir politiniam diskursui.
- Siekiant išlaikyti kasmetinį LT2050 stebėsenos principą, taip pat norint apie tai informuoti Valstybės pažangos tarybą bei Seimo Ateities komitetą, siūloma kasmet rengti trumpą, operacinio pobūdžio duomenimis paremtą Valstybės pažangos strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą. Ataskaitą sudarytų LT2050 poveikio rodiklių stebėsenos apžvalga ir per metus prie LT2050 įgyvendinimo prisidėjusių veiklų apžvalga. Ši ataskaita būtų rengiama Vyriausybės kanceliarijos, teikiama Valstybės pažangos tarybai ir Seimo Ateities komitetui. Ataskaita skirta suteikti Valstybės pažangos tarybai ir Seimo Ateities komitetui operacinio pobūdžio informacijos apie Valstybės pažangos strategijos įgyvendinimo vykdymą, taigi ji nebūtų teikiama Vyriausybės svarstymui.

Numatoma, kad įstatymų pakeitimai įsigaliotų 2026 m. vasario 1 d. Vyriausybė iki 2026 m. sausio 31 d. turėtų priimti įgyvendinamojo teisės akto pakeitimus, kuriais būtų nustatytos pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitos ir Valstybės pažangos strategijos ataskaitos metodikos. Toks teisės aktų pakeitimų įsigaliojimo terminas svarbus, kad 2026-aisiais ataskaitos būtų rengiamos vadovaujantis jau nauja tvarka ir nenusikeltų dar vieniems metams. Tokiu atveju ataskaitos 2026-aisiais už 2025 metus jau būtų rengiamos pagal siūlomą naują reguliavimą – pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita Seimui būtų teikiama kasmet birželio 5 d., o Valstybės pažangos strategijos ataskaita pirmą kartą būtų teikiama 2028 m. birželio 5 d.

Siūlomų pakeitimų laukiama nauda:

1. Būtų suvaldytos rizikos, dėl kurių šiuo metu vėluojama Ataskaitą pateikti Valstybės kontrolės auditui, kadangi būtų sprendžiami Ataskaitos apimties bei terminų iššūkiai.
 2. Valstybės pažangos strategijos ataskaita sudarytų prielaidas tikslingai vertinti šalies pažangą, taikyti ateities įžvalgų metodus ir atlikti giluminę analizę. Tai leistų daryti pagrįstas išvadas, ar valstybė juda šalies strategijoje numatyta kryptimi. Be to, būtų sudaromos sąlygos strategiškai atnaujinti šalies kryptį, jei kiltų toks poreikis, nes šiam procesui atlikti būtų surenkama pakankamai duomenų.
 3. Pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita sudarytų prielaidas įvertinti Vyriausybės programos įgyvendinimą, atspindėti informaciją apie pagrindinius metinius valstybės veiklos srityse pasiektus rezultatus.
- 5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu),**

galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus siūlomus pakeitimus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Poveikis atitinkamai sričiai (strateginiam valdymui ir atskaitomybei). Atskira Valstybės pažangos strategijos ataskaita (rengiama kas 4 metus) leistų tiksliau įvertinti valstybės vystymosi kryptį ir įgyvendinimą. Pažangos valstybės veiklos srityse vertinimas kas 4 metus leistų ne tik sekti Valstybės pažangos strategijos įgyvendinimą, bet ir laiku inicijuoti reikalingus pokyčius, jei surinkti duomenys rodytų, kad Valstybės pažangos strategija turi būti atnaujinta. Kasmetinės ataskaitos rengimas tokių galimybių nesuteikia. Atskaitomybės dažniui ir imčiai neigiamo poveikio nebūtų, kadangi kasmet būtų rengiama pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaita, kaip Vyriausybės solidarūs atsiskaitymas Seimui.

Poveikis valstybės finansams. Priėmus teisės aktų pakeitimų projektus, poveikio valstybės finansams nebus.

Poveikis administracinei naštai. Sumažėtų administracinis krūvis institucijoms, kurių prašoma pateikti išankstinius rodiklių duomenis, taigi juos anksčiau laiko rinkti bei analizuoti.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Teisės aktų pakeitimų projektai nesusiję su įtaka kriminogeninei situacijai ir / ar korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Teisės aktų pakeitimų projektai nesusiję su įtaka verslo sąlygoms ir / ar plėtrai.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Teisės aktų pakeitimo projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus projektus, nereikės priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios kitų teisės aktų, išskyrus nurodytus šiame aiškinamajame rašte.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Teisės aktų pakeitimo projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų pakeitimo projektai Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus teisės aktų pakeitimo projektus, Vyriausybė iki 2026 m. sausio 31 d. turėtų:

- Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. vasario 13 d. nutarimą Nr. 135 „Dėl Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos, viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos ir valstybės pažangos ataskaitos rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Šio nutarimo pakeitimas itin svarbus, kadangi nutarime siekiama patvirtinti pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitos ir Valstybės pažangos strategijos ataskaitos metodikas, siekiant užtikrinti ataskaitų kokybę, tikslingumą ir patenkinti institucijų poreikius. Nutarimo pakeitimus svarbu suderinti su Valstybės kontrole, kadangi patvirtinti aiškias pagrindinių rezultatų valstybės veiklos srityse ataskaitos ir Valstybės pažangos strategijos ataskaitos metodikas buvo ir Valstybės kontrolės pasiūlymas.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Teisės aktų pakeitimo projektams įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Neaktualu.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.